LEGEARTIS
ИНГ-ПРО

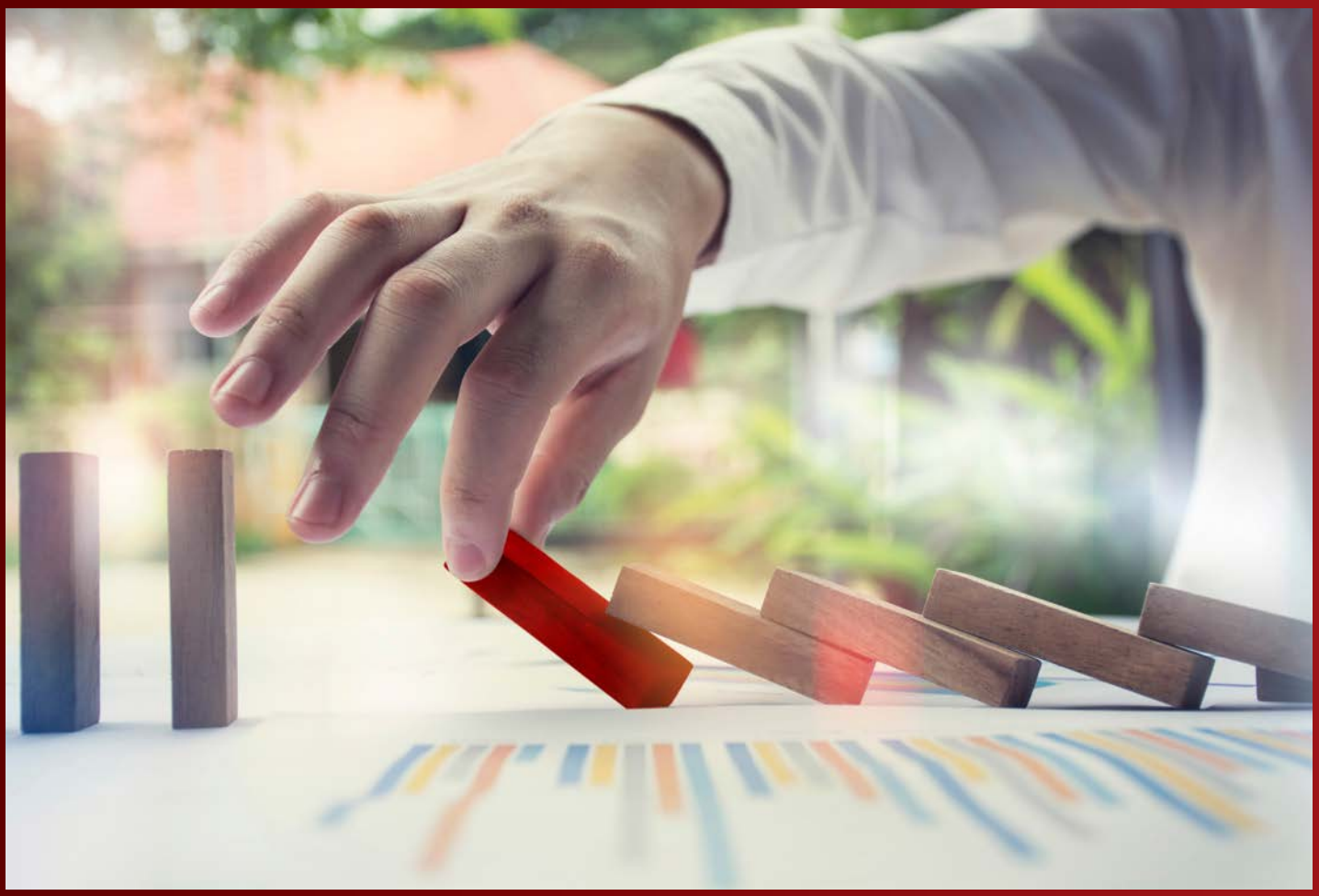
ISSN 2406-1085

ИНГ-ПРО

ПРОПИСИ У ПРАКСИ

propisi.net

октобар 2021 / број 109 10/2021

Побијање дужникових правних радњи (*actio pauliana*)

- Процењена вредност јавне набавке и подела набавке у партије
- Здравствене сметње запослених и могућности и обавезе послодаваца
- Актуелности у примени прописа о новом запошљавању у јавном сектору
- Кривичноправни третман утајеног пореза
- О приликама које су исувише добре да би биле истините – где су границе законитом послу
- Упис забележбе спора у Агенцији за привредне регистре

ЈАВНЕ НАБАВКЕ И БУЏЕТИ • ГРАЂАНСКО ПРАВО • КРИВИЧНО ПРАВО • УПРАВНО ПРАВО • ПРИВРЕДНО ПРАВО • РАДНО ПРАВО • УНАКРСНИ ПОГЛЕД

Србија, Златибор, водопад Гостиље

Дивна

Здравет Воде Србије

Дивна вода стиже до нас право са извора у најкраћем могућем року. Кад је пијемо, осећамо се као да стојимо у најлепшој природи, док се у позадини чује тихи жубор, који смирује и опоравља. Дивна вода нас поново повезује са природом, али и са нама самима.

Све Дивна воде су висококвалитетне и извиру на местима нетакнуте природе. Изворног квалитета и свеже, доспевају у чашу Корисника после само неколико дана од пуњења на извору. Могу се конзумирати свакодневно и у неограниченим количинама.

Свака од њих је другачија и на неки посебан начин благотворно делује на људски организам.

Претплатите се на неки од наших повољних пакета за правна лица или домаћинства и уживајте у здравој и свежој води на послу или код куће!

www.divnavoda.rs

ЦЕНТАР ЗА БРИГУ О ДИВНИМ КОРИСНИЦИМА
0800 111 111

LEGEARTIS ИНГ-ПРО
ПРОПИСИ У ПРАКСИ
www.legeartis.rs

ISSN 2406-1085
Година X, број 109, октобар 2021.

Оснивач и издавач:
ИНГ-ПРО Издавачко-графичко д.о.о.
Београд, Веле Нигринове 16а

За оснивача и издавача:
Горан Грчић и Владимир Здјелар

Главни и одговорни уредник Редакције:
Јован Матијашевић

Главни и одговорни уредник часописа:
Ана Фулетин

Сарадници:
Драгана Марчетић
Жељко Албанезе
Иван Дузлевски
Маја Матић
Милош Јовић
Миодраг Васић
Саша Кулић
Снежана Марјановић

Технички уредник:
Милена Станковић

Лектура:
Милица Радованчев

Графичка припрема:
Мирослав Арамбашић

Штампа:
Digital art, Београд

Редакција:
Веле Нигринове 16а, 11000 Београд
тел: +381 11 2836-890
факс: +381 11 2836-474
имејл: redakcija@legeartis.rs

Часопис излази једанпут месечно (10 бројева и 1 двоброј у оквиру годишње претплате).

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

34

LEGE Artis : прописи у пракси / главни и одговорни уредник Ана Фулетин. - [Штампано изд.] . - Год. 3, бр. 25 (окт. 2014)- . - Београд : ИНГ-ПРО, 2014- (Београд : Digital art). - 28 cm

Месечно. - Наслов лат., текст ћир.. - Преузима нумерацију електронског издања. - Друго издање на другом медијуму: Lege Artis (Online) = ISSN 2334-6140
ISSN 2406-1085 = Lege Artis (Штампано изд.)

Поштовани претплатници,

У Србији су тужбе којима се побијају правне радње дужника релативно честе, а подносе их како физичка тако и правна лица (најчешће банке или привредна друштва), па је текст у овом броју посвећен судској пракси у поменутој области, али ће због обимности и значаја теме део текста бити објављен у следећем броју.

Процењена вредност јавних набавки представља један од најзначајнијих израза у Закону о јавним набавкама, а њена улога је вишеструка, тако да смо текст у рубрици „Јавне набавке" посветили наведеном појму.

У пракси је чест случај да запослени током радног века изгуби одређене радне способности, чешће користи боловања и не може у целини да одговори захтевима послова свог радног места, при чему послодавци у таквим ситуацијама увиђају да у ланцу одвијања послова настају прекиди, застоји или успорења. Зато у тексту у рубрици „Радно право" настојимо да дамо одговор на питање које су законске могућности и обавезе послодаваца у наведеним ситуацијама. У оквиру исте рубрике бавили смо се и актуелностима у примени прописа о новом запошљавању у јавном сектору, а поводом припрема за финансијске и планове запошљавања.

У тешким економским ситуацијама, финансијским и епидемиолошким кризама – вишеструко се умножавају преварне активности којима се осиромашеним грађанима у неизвесним временима дају утопистичка, али атрактивна решења о лакој и брзој заради, уз мало рада и улагања. Пирамидалним шемама превара посвећен је текст у рубрици „Привредно право", на који скрећемо пажњу.

У рубрици „Кривично право" размотрена је недоумица која се јавља у судској пракси – да ли би утајени порез требало третирати као противправно стечену имовинску корист или пак износ утајеног пореза може да буде предмет имовинскоправног захтева у кривичном поступку.

У наставку текста о новим доменима употребе метода и техника лингвистичке форензике из рубрике „Кад језик пресуди" размотрена је улога вишејезичности у конкретним судским случајевима, док су у рубрици „Поводом…" размотрени начини борбе против природних катастрофа у складу са међународном и националном регулативом, а поводом обележавања Међународног дана борбе против природних катастрофа.

Поред наведених, ту су и остали врло актуелни текстови у поменутим, али и другим рубрикама, као и наше сталне рубрике „Регистар прописа донетих између два броја" и „Календар важења правних аката"

Редакција

Будимо на вези

Часопис *Lege Artis – ПРОПИСИ У ПРАКСИ* отворен је за сва ваша питања, мишљења, конструктивне предлоге, похвале и критике. Можете их упутити ауторима текстова или на имејл Редакције часописа **redakcija@legeartis.rs**

Пратите нас:
- **www.legeartis.rs**
- **www.propisi.net**
- **www.ingpro.rs**
- **www.facebook.com/IngProLegeArtis**

ИНГ-ПРО

Зашто баш PROPISI.NET?

- Зато што је прегледан и једноставан и не захтева никакву специјалну обуку за коришћење (*user friendly*).
- Зато што је могућ приступ неограниченом броју докумената у току претплате.
- Зато што има највећи број прописа, примера судске праксе, правних мишљења, модела и других докумената.
- Зато што има претраживач који даје прецизно сортиране и брзе резултате претраге.
- Зато што се документа – прописи и др. – могу претраживати путем одговарајућих скраћеница и синонима који се у правној пракси често користе.
- Зато што је једини на тржишту који аутоматски бележи најпрегледаније документе сваког претплатника и издваја их на почетној страни.
- Зато што има мејл-сервис који омогућава претплатницима да о новим прописима, примерима из судске праксе, правним мишљењима и стручним коментарима и другим документима из области које сами изаберу, буду информисани путем мејла истог дана кад су објављени у бази.
- Зато што ради са било ког рачунара на интернету, без икакве инсталације, а подржава рад и у интранет окружењу.
- Зато што је увек ажуран (не захтева ажурирање од стране претплатника).
- Зато што су текстови докумената и интерфејс доступни на ћирилици или латиници.
- Зато што једним кликом могу да се ископирају текстови у *Word* или *PDF* формату.
- Зато што има најсвеобухватнију и највећу базу судске праксе, са разгранатом структуром по одговарајућим правним гранама и правним институтима.
- Зато што се из текста прописа једним кликом приступа повезаним документима.

WWW.**PROPISI.NET**

У овом броју...

ГРАЂАНСКО ПРАВО

4 Побијање дужникових правних радњи (*actio pauliana*)

ЈАВНЕ НАБАВКЕ

23 Процењена вредност јавне набавке и подела набавке у партије

РАДНО ПРАВО

31 Здравствене сметње запослених и могућности и обавезе послодаваца

37 Актуелности у примени прописа о новом запошљавању у јавном сектору

УПРАВНО ПРАВО

46 Распоређивање државног службеника на одговарајуће ниже радно место

ПРИВРЕДНО ПРАВО

50 Упис забележбе спора у Агенцији за привредне регистре

54 О приликама које су исувише добре да би биле истините – где су границе законитом послу

КРИВИЧНО ПРАВО

62 Кривичноправни третман утајеног пореза

РУБРИКЕ

65 Кад језик пресуди: Нове могућности примене форензичке лингвистике – други део

72 Календар важења правних аката

73 Портал читалаца

77 Поводом обележавања Међународног дана борбе против природних катастрофа

89 Преглед прописа донетих између два броја

Побијање дужникових правних радњи (*actio pauliana*)

Институт побијања дужникових правних радњи је стар, а своје корене вуче из римског права, због чега се и тужба којом се побијају правне радње дужника често назива паулијанском, како се звала и у римском праву у окриљу ког је и настала.

Драгана Марчетић,
судија Вишег суда у Београду

Снежана Марјановић,
судија Вишег суда у Београду

Наведена врста тужбе служи за заштиту интереса поверилаца доспелог потраживања од несавесних располагања дужника којима сами себе доводе у стање инсолвентности. Дакле, њоме се побијају правни послови дужника, било једнострани било двострани, како теретни тако и доброчини, којима се, противно начелу савесности и поштења, отуђује нека ствар или право и тиме онемогућава наплата поверилаца. Паулијанска тужба увек је уперена против стицаоца, а не против дужника који је извршио недозвољено располагање, па је само то треће лице пасивно легитимисано у датој врсти парница.

Код нас су такве тужбе релативно честе, а подносе их како физичка тако и правна лица (најчешће банке или привредна друштва). Овај текст ће се, као и претходни истих аутора, бавити судском праксом у поменутој области, након представљања домаћег правног оквира.

ЗАКОН О ОБЛИГАЦИОНИМ ОДНОСИМА

Наша најбоља и свакако најопширнија кодификација када се говори о грађанском праву – Закон о облигационим односима у члановима 280–289. даје правни оквир за паулијанску тужбу. Сам одељак носи назив „Побијање дужникових правних радњи".

У члану 280. ЗОО наведена су општа правила, па тако и да сваки поверилац чије је потраживање доспело за исплату, без обзира на то када је настало, може да побија правну радњу дужника која је предузета на штету поверилаца. Сматра се да је правна радња предузета на штету поверилаца ако услед њеног извршења дужник нема довољно средстава за испуњење повериочевог потраживања, тј. да је поверилац услед свог располагања довео себе у стање инсолвентности. Под правном радњом подразумева се и пропуштање због ког је дужник изгубио какво материјално право или којим је за њега настала каква материјална обавеза.

Теретно располагање може да се побија ако је у време располагања дужник знао или могао да зна да предузетим располагањем наноси штету својим повериоцима и ако је трећем лицу са којим је или у чију је корист правна радња предузета то било познато или могло да буде познато. Дакле, да би дужникова теретна радња била подобна за побијање, потребно је да су и он и стицалац били несавесни. Међутим, ако је треће лице дужников супруг или сродник по крви у правој или у побочној линији до четвртог степена, или по тазбини до истог степена, претпоставља се да му је било познато да дужник предузетим располагањем наноси штету повериоцима. Приликом бесплатних располагања и са њима изједначених правних радњи сматра се да је дужник знао да предузетим располагањем наноси штету повериоцима, па се за побијање тих радњи не захтева да је трећем лицу то било или могло да буде познато, тако да се у том смислу одрицање од наследства сматра бесплатним располагањем.

пропуштања нема правно дејство према тужиоцу, као повериоцу, за износ његовог доспелог новчаног потраживања, може да се квалификује као захтев за побијање правне радње дужника у смислу одредаба чланова 280–285. Закона о облигационим односима. Без обзира на формулацију, тужбени захтев у овој парници није усмерен на поништавање, односно укидање или измену правоснажне пресуде на основу пропуштања, која је донета од стране надлежног суда у другој парници, већ на отклањање њеног правног дејства у односу на тужиоца у обиму, тј. у висини његовог доспелог потраживања, што значи да је правно дејство пресуде у овој парници суштински усмерено на спречавање правних последица недозвољене правне радње располагања ГГ као дужника, у циљу заштите и остварења потраживања тужиоца.

(Пресуда Врховног касационог суда Рев 2664/2020 од 1. 4. 2020. године)

КРАЈ ПРВОГ ДЕЛА

Због обимности и значаја теме овај текст је морао бити подељен на два дела.

У следећем делу биће настављен осврт на релевантну праксу која се тиче примене паулијанске тужбе.

КАЛКУЛАТОР КАМАТА
у оквиру електронског издања ИНГ-ПРО ПРОПИСИ.НЕТ

Осим обрачуна затезне камате у динарима или у некој од страних валута (евро, долар, швајцарски франак), уз помоћ нашег калкулатора претплатници могу да врше и обрачун камате за неблаговремено плаћене јавне приходе и за неблаговремено плаћени царински дуг и казну у царинском поступку, затим обрачун камате по есконтној/референтној стопи Народне банке Србије и по референтној стопи Европске централне банке (ЕЦБ), као и обрачун камате по пресудама/одлукама Европског суда за људска права. Поред наведених, ту је и обрачун уз помоћ индекса потрошачких цена, а поред свих ових дефинисаних каматних стопа које ми ажурирамо, постоји и опција ***Моје каматне стопе***, помоћу које сваки корисник може да дефинише каматне стопе како би прилагодио обрачун камата сопственим потребама.

Обрачуне камата претплатници могу да сачувају у оквиру базе, а могу и да врше промене на рачуну, односно да евидентирају нова задужења и отплате, уз могућност да бирају да ли ће се делимична отплата дуга прво одузимати од камате или од главнице.

Калкулатор врши обрачуне камата пропорционалном или конформном методом. Поред ових, постоји и јединствена мешовита метода (за затезну камату до 2. 3. 2001. примењује се конформна метода, а од 3. 3. 2001. пропорционална), која омогућава јединствен обрачун камате за период пре и после тог периода. Сходно томе, по истом принципу функционише и обрачун камате на неблаговремено плаћене јавне приходе, на неблаговремено плаћен царински дуг и неблаговремено плаћену казну у царинском поступку (до 31. 12. 2012. конформна, од 1. 1. 2013. пропорционална метода).

Збирни обрачун камата омогућава обрачун дуга по више различитих фактура (рачуна), по принципу: један поверилац, један дужник, више новчаних потраживања и износ укупног дуга по свим тим различитим основама.

За претплату и друге информације пишите нам на: office@ingpro.rs или нас позовите на: 011/2836-820, 2836-821, 2836-822.

Процењена вредност јавне набавке и подела набавке у партије

Од посебног значаја за систем планирања јавних набавки, али и цео процес јавне набавке јесте одређивање њене процењене вредности. Улога одређивања процењене вредности огледа се пре свега у процени средстава које је потребно обезбедити за одређени предмет јавне набавке, али је значајна и у погледу одређивања врсте поступка јавне набавке, односно могућности набавке без спровођења поступка јавне набавке.

Милош Јовић,
експерт за јавне набавке

ПРОЦЕЊЕНА ВРЕДНОСТ ЈАВНЕ НАБАВКЕ

Процењена вредност јавне набавке одређује се у складу са техничким спецификацијама дефинисаног предмета набавке и утврђеним количинама, а као резултат испитивања и истраживања тржишта. То испитивање и истраживање може да се спроведе на различите начине: анкетирањем и вођењем дијалога са потенцијалним понуђачима, истраживањем тржишта путем интернета, путем набавки других наручилаца на Порталу јавних набавки, из сопствених искустава приликом набавке истог или сличног предмета, консултовањем стручњака из предметне области и сл. Истраживање треба да пружи податке о стању конкуренције на тржишту предмета набавке, доступности потребних добара, услуга или радова, њиховом квалитету, периоду гаранције предметних добара, односно услуга и радова, условима гаранцијског и постгаранцијског одржавања, каналима дистрибуције, ценама и њиховом кретању на тржишту и сл.

Осим што је реална процена вредности у фази планирања неопходна ради сагледавање потребног буџета једне набавке, процењена вредност мора да буде валидна и у време покретања поступка јавне набавке. Значи да, осим у фази планирања, лица одговорна за предметну набавку, а ту се пре свега мисли на лица из организационе јединице која је корисник предмета набавке, морају да провере актуелно стање у тренутку када се набавка покреће, пошто између та два момента може да прође доста времена и дође до измене реалне вредности набавке, нарочито када је реч о предметима набавки чија је цена подложна променама, па и поремећајима на тржишту. То је нарочито случај када постоји већи број зависних варијабилних трошкова, који чине структуру цене одређеног предмета набавке.

Питање процењене вредности јавне набавке за собом повлачи и питање обавезе спровођења поступка јавне набавке, као и примене одређених одредаба Закона које утврђују различита поступања у односу на поједине граничне вредности. То питање нужно покреће и питање „спајања набавки", односно рачунање процењених вредности две или више набавки ради примене одређеног правила у односу на укупну процењену вредност тих набавки.

У претходном закону наведено питање било је регулисано појмом истоврсне набавке, која је била дефинисана као набавка која има исту или сличну намену, при чему исти понуђачи у односу на природу делатности коју обављају могу да је испуне. Закон не садржи дефиницију истоврсности и то потенцијално

да буду у вези са природом набавке, вредношћу, чињеницом да ли постоје друге прихватљиве понуде у поступку, разликом између првопласираног и другопласираног понуђача (номинално или процентуално у цени или у броју пондера за квалитет) и сл.

ОДРЕЂИВАЊЕ ПРОЦЕЊЕНЕ ВРЕДНОСТИ ЈАВНЕ НАБАВКЕ ПО ПАРТИЈАМА

Приликом поделе набавке у партије обавезно је да свака партија има своју процењену вредност. Та процењена вредност наводи се у одлуци о спровођењу поступка јавне набавке, при чему укупна процењена вредност предметне јавне набавке мора да одговара збиру процењених вредности свих партија.

Такође, по правилу, чињеница да процењена вредност одређене партије износи мање од прагова јавних набавки (1 и 3 милиона) не може да ослободи наручиоца од обавезе да спроведе поступак јавне набавке, уколико је укупна процењена вредност јавне набавке једнака или већа од тих вредности. Међутим, наручилац ће имати могућност изузимања одређених партија из поступка јавне набавке сходно процењеној вредности, тако да једну или више партија може да изузме из предметног поступка јавне набавке и набави у поступку набавке на коју се закон не примењује, уколико је појединачна процењена вредност партије нижа од 300.000 динара за добра и услуге, односно 500.000 динара за радове, као и ако укупна вредност свих тих партија није виша од 1.000.000 динара (добра услуге), односно 3.000.000 динара (радови).

Наведена одредба треба да омогући наручиоцима да на једноставнији и извеснији начин задовоље своје потребе мањег обима и вредности. Наиме, поједине партије (нпр. одржавање једног возила) могу да буду партије веома мале вредности, али морају да буду издвојене као засебне партије у односу на друге партије, односно на друга возила истог наручиоца због врсте возила, типа возила, гарантног рока, места где се возило налази и сл. У таквим случајевима веома је тешко заинтересовати понуђаче да поднесу понуде, односно да задовоље све процедуралне и садржинске захтеве наручиоца ради евентуалног добијања посла веома мале вредности, па се на тај начин пружа прилика наручиоцу да поменуте партије изузме из режима јавне набавке и сходно интерној процедури лакше дође до понуђача, односно извршиоца/добављача/извођача. Када је предмет јавне набавке подељен у партије, наручилац одређује процењену вредност сваке партије.

Електронски часопис

ПОСЛОВНИ САВЕТНИК

Часопис „ПОСЛОВНИ САВЕТНИК” представља издање са стручним ауторским текстовима из области рачуноводства, пореза, буџетског рачуноводства, зарада, плата и других личних примања и пословних финансија. Намењен је, пре свега, финансијским и рачуноводственим службама у јавном и приватном сектору, рачуноводственим агенцијама и сл.

Од рубрика у часопису издвајамо: Рачуноводство, Порези, Буџетски корисници, Зараде, плате и друга примања, Радни односи, Пословне финансије, Статистика и остале области.

Тренутно се у издању налази преко 900 чланака, при чему у току године излази 12 бројева.

Чланци из свих досадашњих бројева доступни су у е-часопису, с тим што им се приступа у оквиру издања Прописи.нет, а повезани су са релевантним прописима.

За претплату и друге информације пишите нам на: office@ingpro.rs или нас позовите на: 011/2836-820, 2836-821, 2836-822.

Здравствене сметње запослених и могућности и обавезе послодаваца

У тексту који следи сагледане су неке законске могућности и обавезе послодаваца према запосленима смањене здравствене способности.

Мр Жељко Албанезе

УВОД

У пракси су чести случајеви да запослени током радног века изгуби одређене радне способности, чешће користи боловања и не може у целини да одговори захтевима посла свог радног места, у зависности од којих му се утврђује зарада. Послодавци временом постају свесни смањених радних способност таквих запослених и практично су у дилеми – како даље да поступе. Дакле, овде се не ради о запосленима који раде на пословима са повећаним ризиком и за које се захтевају посебне радне и здравствене способности, већ о запосленима на радним местима са нормалним – уобичајеним условима рада у производњи или канцеларији, којима погоршање здравља онемогућава предвиђено извршавање радних задатака у складу са уговором о раду и зарадом за тај рад. Послодавци у таквим ситуацијама увиђају да у ланцу одвијања послова настају прекиди, застоји или успорења, а да су често разлози за то умањена радна способност одређених запослених у том ланцу.

Таква питања долазе и до наше редакције од претплатника, а типично је следеће: „Запослени је на боловању 80% времена, извесно је да ће тако бити и у наредном периоду. Шта можемо да учинимо?" Наравно, таква питања и дилеме послодаваца имају свој кадровско-економски, али и хумани и социјални аспект.

ОПШТА ЗДРАВСТВЕНА СПОСОБНОСТ НИЈЕ УСЛОВ ЗА ЗАСНИВАЊЕ РАДНОГ ОДНОСА

Желимо најпре да истакнемо да општа здравствена способност није прописана одредбама Закона о раду („Сл. гласник РС" бр. 24/2005, 61/2005, 54/2009, 32/2013, 75/2014, 13/2017 – Одлука УС и 113/2017 – даље: Закон) као услов за заснивање радног односа. Одредбом члана 24. поменутог закона општа здравствена способност кандидата није прописана као општи услов за заснивање радног односа, а послодавац то може да утврди као посебан услов само ако је за обављање одређених послова потребна одређена здравствена способност. Значи, као услов за заснивање радног односа послодавац општим актом не може да утврди општу здравствену способност, јер би таква одредба представљала повреду забране дискриминације. То је у складу са одредбама члана 18. истог закона, којима је предвиђена забрана дискриминације лица која траже запослење с обзиром на здравствено стање.

Такође, Законом није остављена могућност послодавцу да општу здравствену способност утврди општим актом као услов за заснивање радног односа. Таква одредба представљала би повреду забране дискриминације, па би као таква била ништава. Послодавцу се оставља могућност да, као услов, општим актом пропише утврђивање посебне здравствене способности само приликом заснивања радног односа за рад на пословима за које су прописани посебни услови рада, што је утврђено одредбом члана 38. Закона (радни однос за обављање послова са повећаним ризиком). Приликом

ске рехабилитације, изгуби радну способност за обављање послова које је обављао пре настанка инвалидности, као и за обављање других послова који одговарају његовој стручној спреми, односно радној способности стеченој радом. Потпуну неспособност за рад утврђује Фонд за пензијско и инвалидско осигурање (даље: Фонд ПИО) у одговарајућем поступку, уз супсидијарну примену закона којим је уређен општи управни поступак. Тај поступак је двостепен, с тим што је предвиђена и могућност покретања управног спора у надлежном суду. За наступање датог основа није од утицаја да ли ће запослени остварити право на инвалидску пензију.

Ако је на начин прописан законом утврђено да је код запосленог дошло до губитка радне способности, радни однос престаје независно од његове воље и воље послодавца. У конкретном случају то значи да радни однос престаје по сили закона на дан достављања правоснажног решења о утврђивању губитка радне способности (члан 176. тачка 1) Закона). Према томе, овде треба прецизирати да запосленом престаје радни однос по наведеном основу на дан када је послодавцу достављено правоснажно решење о утврђивању губитка радне способности (решење о остваривању инвалидске пензије, на пример), а не на дан доношења решења од стране Фонда ПИО, односно његовог достављања запосленом. Запосленом припада право на накнаду зараде – ако је био на боловању, односно на зараду – ако је радио, и то до дана достављања правоснажног решења послодавцу. Решење о радној неспособности запосленог доноси надлежни орган у Фонду ПИО и доставља га послодавцу код ког је запослено лице за које је утврђено да је потпуно неспособно за рад.

Након добијања решења Фонда ПИО послодавац је дужан да запосленом откаже уговор о раду, односно донесе решење о престанку радног односа. Значи, уколико послодавац није добио правоснажно решење Фонда ПИО о утврђивању права на инвалидску пензију запосленог, надлежни орган послодавца не може да донесе решење о престанку радног односа. Уговор о раду отказује се решењем у писменом облику, а обавезно садржи разлоге за отказ, образложење и поуку о правном леку. Запосленом престаје радни однос на дан достављања правоснажног решења о губитку радне способности. Решењем о отказу као дан престанка радног односа утврђује се дан када је послодавац добио правоснажно решење о губитку радне способности.

Решење мора да се достави запосленом лично, у просторијама послодавца, односно на адресу пребивалишта или боравишта запосленог. Ако послодавац запосленом није могао да достави решење на један од наведених начина, дужан је да о томе сачини писмену белешку, при чему се решење објављује на огласној табли послодавца, а по истеку осам дана од дана објављивања сматра се достављеним. Запослени у року од шездесет дана од дана достављања решења о отказу може да покрене радни спор пред надлежним судом.

Запослени који је услед губитка радне способности остварио право на инвалидску пензију има право на отпремнину у смислу члана 119. став 1. тачка 1) Закона – у висини најмање две просечне зараде у Републици Србији према последњем објављеном податку републичког органа надлежног за статистику. Истовремено треба истаћи да запослени којем је престао радни однос услед губитка радне способности нема право на исплату отпремнине из члана 158. Закона по основу решавања вишка запослених, с обзиром на то да је губитак радне способности основ престанка радног односа.

Такође, сматрамо да би пре престанка радног односа послодавац требало да омогући запосленом коришћење годишњег одмора за текућу годину, уколико је то изводљиво због специфичности случаја запосленог, који је највероватније на боловању дужи период.

WWW.PROPISI.NET

Актуелности у примени прописа о новом запошљавању у јавном сектору

Нова политика запошљавања траје скоро годину дана, с тим што ће поводом припрема за финансијске и планове запошљавања, као и за доношење кадровских планова у јавном сектору за 2022. годину, овде бити изнете неке карактеристике и објашњења у вези са начином спровођења новог запошљавања у јавном сектору.

Мр Жељко Албанезе

УВОДНЕ НАПОМЕНЕ

Сагласно члану 27к Закона о буџетском систему у периоду **од 1. јануара 2021. до 31. децембра 2023. године омогућено је контролисано ново запошљавање и на одређено и на неодређено време у јавном сектору, под стриктним условима наведеног члана.** Нова политика додатног запошљавања у јавном сектору утврђена је:

1) Чланом 27к Закона о буџетском систему („Сл. гласник РС” бр. 54/2009… и 149/2020 – даље: Закон), и

2) Уредбом о поступку за прибављање сагласности за ново запошљавање и додатно радно ангажовање код корисника јавних средстава („Сл. гласник РС” бр. 159/2020 – даље: Уредба).

КАКО СЕ СПРОВОДИ НОВО ЗАПОШЉАВАЊЕ

Према основном решењу из члана 27к, у периоду од 1. јануара 2021. до 31. децембра 2023. године корисницима јавних средстава дозвољено је да, **без посебних дозвола и сагласности,** у текућој календарској години приме у радни однос:

- на неодређено време и
- на одређено време, у својству приправника, до 70% од укупног броја лица којима је престао радни однос на неодређено време по било ком основу у претходној календарској години (умањен за број новозапослених на неодређено време и одређено време у својству приправника у тој претходној календарској години). Дакле, дозвољени простор за ново запошљавање у текућој години зависи од односа прилива и одлива кадрова у претходној календарској години на нивоу појединачног корисника јавних средстава. Зато, ако нешто може да се саветује корисницима јавних средстава у новим условима запошљавања, то је да се обезбеди простор, на бази Закона, како би се попуњавање кључних радних места обављало унутар дозвољеног простора који може да се користи за запошљавање без сагласности Комисије за давање сагласности за ново запошљавање и додатно радно ангажовање код корисника јавних средстава (даље: Комисија), чиме се обезбеђује већа флексибилност кадровске политике и брже решавање питања упражњених радних места.

Конкретно, како је дефинисано чланом 27к Закона, пријем у радни однос (ново запошљавање) збирно се евидентира као (а + б):

а) ново запошљавање на неодређено време и

б) ново запошљавање на одређено време у својству приправника,

с тим што је укупно ново запошљавање у 2022. години могуће највише до 70% од укупног броја лица којима је престао радни однос на неодређено време по било ком основу у 2021. години (умањен за број новозапослених на неодређено време и на одређено време у својству приправника у 2021. години). Конкретан корисник ће својим годишњим кадровским планом да одлучи да ли ће у 2022.

То значи да корисник јавних средстава одлучује да ли ће у календарској години примати само на неодређено време или ће примати само приправнике на одређено време, или мешовито – и приправнике и на неодређено време, а у свим случајевима до нивоа који дозвољава поменуто мерило из става 1. члана 27к. Дакле, ако за 2022. годину корисник јавних средстава утврди да може да прими укупно десеторо новозапослених, самостално одлучује да ли ће да прими петоро на неодређено и петоро у својству приправника, или ће да прими свих десеторо запослених у својству приправника.

Питање: Који је рок, односно у ком временском периоду је установа у обавези да реализује прибављену сагласност Комисије?

Одговор: Ни чланом 27к Закона ни Уредбом није прецизиран рок у ком се реализује добијена сагласност Комисије за ново запошљавање, јер је претпоставка да вам тај запослени треба и да сте тако образложили Комисији, која је на бази таквих образложења и одобрила ново запошљавање. Једино треба да имате у виду члан 7. поменуте уредбе, који прописује да сагласности Комисије добијене у текућој календарској години могу да се реализују у наредној календарској години уколико од дана давања сагласности до дана покретања поступка за пријем новозапослених у складу са законом није протекло више од деведесет дана.

Друге последице, ако не извршите сагласност Комисије, више су посредне – тешко да ће вам следећи пут Комисија изаћи у сусрет ако наведете да нисте поступили по претходно добијеној сагласности Комисије. Друго, не заборавите да у образац ПРМ, који подносите Комисији, попуњавате и поље „Број лица за која није реализована добијена сагласност Комисије у претходној години", па та чињеница може да вам прави сметње и у дужем периоду када тражите сагласност Комисије. Коначно, на макро плану, не заборавите да Министарство финансија прати укупну политику новог запошљавања (дакле, одобреног новог запошљавања) у јавном сектору, у односу на дозвољено запошљавање из члана 27к, укупно за период 2021–2023. године, па ако сте добили сагласност коју нисте реализовали, тиме сте онемогућили другу установу да добије сагласност коју сте ви „заузели".

Питање: Да ли се лице ангажовано по основу говора о допунском раду урачунава у број од седам лица (чл. 27к став 6. Закона, а у вези са ставом 4. тог члана)? Уговор о допунском раду је, сагласно чл. 202. Закона о раду, закључен са лицем које је већ у радном односу у другом правном лицу, а ради обављања допунског рада на пословима информисања и ПР-а у кабинету председника општине.

Одговор: Чланом 202. Закона о раду прописано је да запослени који ради са пуним радним временом код послодавца може да закључи уговор о допунском раду са другим послодавцем, а највише до једне трећине пуног радног времена. С обзиром на то да је реч о лицима која већ раде са пуним радним временом, а ангажују се до највише једне трећине пуног радног времена, не би требало да се урачунају у наведени број.

Питање: Имајући у виду да је заменик начелника дао оставку и да је распоређен на друго радно место, да ли се та промена рачуна као новозапошљавање?

Одговор: Распоређивање заменика начелника управе након поднете оставке не би требало да се третира као ново запошљавање. Наиме, чланом 54. Закона о запосленима у аутономним покрајинама и јединицама локалне самоуправе прописано је да службеник којем је престао рад на положају из разлога утврђених чланом 51. т. 1), 2) и 10) наведеног закона има право да код послодавца буде распоређен на друго радно место за које испуњава услове. Према томе, поменуто распоређивање нема карактер новог запошљавања на нивоу корисника јавних средстава.

WWW.PROPISI.NET

Распоређивање државног службеника на одговарајуће ниже радно место

У случају измене или доношења новог правилника о унутрашњем уређењу и систематизацији може да се догоди да нека радна места буду укинута или да број државних службеника буде смањен, због чега одређени службеник може да буде премештен и на ниже радно место. У пракси се појавила дилема да ли се сагласност државног службеника за премештај на ниже радно место тражи пре или истовремено са донетим решењем о распоређивању.

Саша Кулић,
дипл. правник

За време трајања радног односа радници неретко бивају више пута распоређени на нова радна места, било зато што потребе посла то захтевају било зато што својим квалитетима заслуже премештај на друго, боље радно место. Дешава се, међутим, и распоређивање у обрнутом смеру: због лоших резултата на радном месту радник буде премештен на ниже радно место. Такве могућности постоје и у државним органима приликом распоређивања државних службеника. Но, овде се нећемо бавити субјективним разлозима за распоређивање на ниже радно место, већ ће у фокусу бити објективне околности, које такође могу да доведу до такве ситуације. У том погледу законодавац разликује две правне ситуације: распоређивање државних службеника у случају измене постојећег правилника о унутрашњем уређењу и систематизацији (даље: правилник) и доношење новог правилника. Те две правне ситуације прописане су одредбама из чл. 133. и 134. Закона о државним службеницима („Сл. гласник РС” бр. 79/2005, 81/05 – исправка, 83/05 – исправка, 64/07, 67/07 – исправка, 116/08, 104/09, 99/14, 94/17, 95/18 и 157/20 – даље: Закон).

Потребно је да се под критичку лупу стави први од њих. Наиме, према одредби из члана 133. став 1. наведеног закона, **ако правилник буде тако измењен да нека радна места буду укинута или број државних службеника смањен, прекобројни државни службеници премештају се на друга одговарајућа радна места у истом звању, а предност имају они којима је радна успешност боље вреднована у претходна три узастопна вредновања радне успешности**. Дакле, законодавац је предвидео могућност да измена правилника о распоређивању на радна места може да доведе до тога нека радна места буду укинута или да број државних службеника буде смањен (то ће се догодити онда када је за неко радно место по старом правилнику било предвиђено више извршилаца, али се новим правилником број извршилаца смањи). У таквој ситуацији прекобројни државни службеници премештају се на друга одговарајућа радна места у истом звању, с тим што се води рачуна о томе како су у претходна три узастопна вредновања (оцењивања) оцењени јер предност при распоређивању имају боље оцењени државни службеници. Такво решење је не само логично већ и праведно. У исто време оно мотивише државне службенике да се кроз резултате рада боре за бољу оцену и предност приликом распоређивања на радна места.

Најзад, члан 133. у последњем ставу (став 5) прописује једну важну одредбу, према којој жалба не одлаже извршење решења о премештају и решења којим се утврђује да је државни службеник нераспоређен. И она је занимљива за анализу јер још једном подвлачи дилему у вези са сагласношћу државног службеника на решење о премештају на одговарајуће ниже радно место. Наиме, поставља се питање на које решење о премештају се наведена одредба односи: на решење о премештају на одговарајуће ниже радно место након што је државни службеник дао сагласност за премештај (када се, како је већ речено, поставља питање смисла и сврсисходности такве сагласности јер, ако државни службеник изјављује жалбу, чему онда служи дата сагласност за премештај) или на решење о премештају на одговарајуће ниже радно место за које му је тражена сагласност. На основу саме законске формулације не може да се дође до разрешења дилеме. Нема сумње да би било добро (самим тим и корисно за праксу) појаснити у закону поменуте одредбе и прецизирати поступак давања сагласности на премештај државног службеника на одговарајуће ниже радно место, како би се избегле недоумице у поступању.

Претходна анализа односила се на измену (постојећег) правилника и распоређивање државних службеника по тако измењеном правилнику. Како је речено на почетку, распоређивање државних службеника је неопходно и у случају доношења новог правилника. Закон нормира и ту ситуацију. **У члану 134. став 1. прописано је да се, у случају доношења новог правилника, сви државни службеници распоређују на одговарајућа радна места у истом звању, при чему руководилац води рачуна о томе на којим су пословима радили пре распоређивања**. Таквом одредбом законодавац налаже органу који доноси нови правилник о систематизацији радних места да по том правилнику, колико је год то могуће, државне службенике распореди на одговарајућа радна места у истом звању, водећи рачуна о томе да на свако радно место (које има одређени опис послова) распореди државне службенике који су те послове обављали и по старом правилнику. Међутим, уколико то није могуће због укидања неких радних места или број државних службеника буде смањен (овде се мисли на смањење броја извршилаца неког радног места), на прекобројне државне службенике примењују се одредбе закона које важе за случај измене правилника, односно члан 133.

Дакле, **у погледу поступања са прекобројним државним службеницима у случају доношења новог правилника, законодавац упућује на одредбе о измени правилника**, чиме се враћају све оне одредбе о распоређивању државних службеника, а са њима и све дилеме на које смо наишли при претходним анализама. То можда представља још један разлог за потпуније и јасније прописивање наведене материје јер, ако по основним одредбама о распоређивању државног службеника на одговарајуће ниже радно место из члана 133. Закона није јасно како ваља поступити у погледу сагласности државног службеника за премештај на ниже радно место, сигурно неће бити ништа јасније онда када треба да се примени норма која упућује на те одредбе. Упућивање на нејасне одредбе може да доведе само до још веће конфузије.

Електронски часопис **ЛЕГЕ АРТИС – ПРОПИСИ У ПРАКСИ**

Часопис „Lege Artis – ПРОПИСИ У ПРАКСИ", електронско издање, са стручним ауторским текстовима, већ дужи низ година незаобилазни је саветник и дневни пратилац у свачијем пословању. Намењен је, пре свега, правним службама у јавном и приватном сектору, привредним субјектима, установама, адвокатским канцеларијама итд.

Од области у часопису издвајамо: Јавне набавке и буџети, Грађанско право, Кривично и прекршајно право, Образовање, Планирање, изградња, становање, Привредно право, Радно право, Управно право, Здравствене установе, здравствена заштита и здравствено осигурање и друге области, као и сталне рубрике „Портал читалаца", „Календар правних аката" и „Регистар прописа".

Тренутно се у издању налази преко 1.100 чланака, при чему у току године излази 12 бројева.

Чланци из свих досадашњим бројева доступни су у е-часопису, с тим што им се приступа у оквиру издања Прописи.нет, а повезани су са релевантним прописима.

За претплату и друге информације пишите нам на: office@ingpro.rs или нас позовите на: 011/2836-820, 2836-821, 2836-822.

Упис забележбе спора у Агенцији за привредне регистре

Овде је акценат стављен на питање да ли супружник који у Регистар привредних субјеката није уписан као члан друштва може да упише забележбу спора ради утврђења ништавости уговора којим је други супружник продао свој удео, као део заједничке имовине.

Миодраг Васић,
адвокат

I. НОРМАТИВНО РЕГУЛИСАЊЕ

Закон о поступку регистрације у Агенцији за привредне регистре („Сл. гласник РС” бр. 99/2011, 83/2014 и 31/2019) уређује, између осталог, појам забележбе и њену регистрацију у одговарајућем регистру који води Агенција за привредне регистре. Чланом 2. тачка 13) тог закона предвиђено је да забележба представља упис података и докумената који су, као такви, прописани као предмет забележбе, или упис података и докумената који по оцени регистратора представљају чињенице од значаја за правни промет, а у вези су са подацима и документима који су предмет регистрације. Чини се да је језичко значење наведене одредбе сасвим јасно и да њена примена у пракси не би требало да буде спорна.

Следом изложеног, у Регистар привредних субјеката Агенције за привредне регистре уписују се две врсте забележби:

- упис података који су, као такви, уписани као предмет забележбе, и
- упис података и докумената који по оцени регистратора представљају чињенице од значаја за правни промет, а у вези су са подацима који су предмет регистрације.

II. ПОДАЦИ КОЈИ СЕ КАО ТАКВИ УПИСУЈУ КАО ПРЕДМЕТ ЗАБЕЛЕЖБЕ ИЗРИЧИТО СУ ПРЕДВИЂЕНИ ПОЈЕДИНИМ ПРОПИСИМА

Тако је, на пример, одредбом члана 33. став 3. Закона о поступку регистрације у Агенцији за привредне регистре предвиђено да по пријави тужиоца, уз коју се доставља доказ о покретању поступка за утврђење ништавости регистрације оснивања привредног друштва, регистратор уписује забележбу постојања спора за утврђење ништавости регистрације. Чланом 33. став 4. тог закона предвиђено је да, када је правоснажном пресудом утврђена ништавост регистрације оснивања привредног друштва, суд ће у року од петнаест дана од дана правоснажности доставити пресуду надлежном регистру ради регистрације забележбе ништавости регистрације оснивања, али и покретања поступка принудне ликвидације тог друштва, док се одредба истоветне садржине у односу на предузетнике налази у члану 34. став 2. поменутог закона.

Поред поменутих забележби прописаних законом којим се уређује поступак регистрације привредних субјеката, постоје и забележбе предвиђене материјалним законом. Према члану 173. став 4. Закона о привредним друштвима директор је дужан да одлуку о принудном откупу удела преминулог члана друштва, односно обавештење о вршењу тог права достави Регистру привредних субјеката ради забележбе вршења права на принудни откуп.

страције у Агенцији за привредне регистре. Смисао наведених одредаба није у томе да се трећа лица упознају са чињеницом постојања спора, нити у томе да други супружник тако штити своја евентуална права, већ да је нека чињеница од значаја за правни промет. Само под тим условом она може да води упису забележбе у Регистар привредних субјеката.

Други супружник своје евентуално право може да обезбеди само привременим мерама и њиховом регистрацијом у Агенцији за привредне регистре, и то у Регистру судских забрана, а никако забележбом у Регистру привредних субјеката. Штета коју он можда може да претрпи се не отклања, а потраживање не обезбеђује уписом забележбе спора, већ само одређивањем привремене мере ради обезбеђења новчаног потраживања у смислу члана 459. Закона о извршењу и обезбеђењу. Према члану 19. став 1. тог закона немају правно дејство акти правног или фактичког располагања предметом извршења или обезбеђења од дана доношења решења о извршењу на основу извршне или веродостојне исправе или решења о обезбеђењу. Зато је у конкретном случају привремена мера ради обезбеђења новчаног потраживања једино могуће делотворно правно средство.

V. ЗАКЉУЧНЕ НАПОМЕНЕ

Покретање спора ради утврђења ништавости уговора о продаји удела у друштву, који нема правну природу заједничке имовине стечене за време трајања брака, није чињеница од значаја за правни промет. Та чињеница ни на који начин не условљава нити ограничава правни субјективитет, положај и пословање привредног друштва, због чега забележба тог спора не испуњава услове за упис у Регистар привредних субјеката у смислу члана 2. тачка 13) у вези са чланом 8. став 1. Закона о поступку регистрације у Агенцији за привредне регистре.

О приликама које су исувише добре да би биле истините – где су границе законитом послу

Када се нуди прилика за инвестицију која се појављује само једном у животу и никада више, а омогућава брзу, енормно високу зараду, због које нећемо морати више да бринемо о својој будућности, иако се ради о сигурном послу и улагању које скоро да не носи никакав ризик, при чему постоје примери у нашем окружењу који су на време уложили и већ остварили профит – морамо бити опрезни јер се вероватно ради о прилици коју је ипак паметније пропустити. Наиме, реч је о превари.

Маја Матић,
шеф Одсека за представке и сарадњу са другим државним органима Агенције за спречавање корупције,
потпредседник Удружења сертификованих истражитеља превара Србије (АЦФЕ Србија)

I ДРУШТВЕНИ АМБИЈЕНТ У КОЈЕМ НАСТАЈУ НЕЗАКОНИТЕ ПИРАМИДАЛНЕ СТРУКТУРЕ И ПОНЗИЈЕВЕ ШЕМЕ ПРЕВАРА

Избијање пандемије вируса корона (ковид 19) умножило је ризике од превара и ко-

и Херцеговине учлањивали у пирамидално Удружење грађана „Гем колекшн клуб" тако што су куповали књигу „Пут ка успеху" и наводно стручно усавршавање, што су наплаћивали 2,290 евра по чланарини. Чланови су, да би вратили уложени новац, морали да доводе нове чланове који ће платити чланарину, па су на тај начин зарађивали.

Фактуре су фиктивно биле испостављане за пружене маркетиншке услуге и услуге испитивања тржишта преко више десетина маркетиншких агенција и привредних друштава на територији Србије, чијим су пословањем управљали осумњичени, који су део новца исплаћивали себи у готовини, а део усмеравали на офшор-компаније на Кипру и Британским Девичанским Острвима. Купцима књига чланови удружења „Гем колекшн клуб" издавали су рачун са обрачунатим ПДВ-ом по стопи од 8 уместо по стопи од 18%, чиме су оштетили буџет за 170 милиона динара. Затим су у пословним књигама појединих привредних субјеката – маркетиншких и консалтинг агенција које су оснивали да би прикрили праву природу свог пословања, на основу симулованих правних послова и фиктивних фактура приказивали исплате према нерезидентним привредним друштвима – офшор-компанијама регистрованим у земљама пореског раја, као што су Гибралтар и Кипар – за плаћена ауторска права за комплет књига „Пут ка успеху" у висини 2.290 евра. Неправилно су обрачунавали порез на добит по одбитку по стопи од 8%, при чему су део неплаћених новчаних средстава подизали са рачуна и употребљавали за исплату провизија и зарада. На тај начин избегли су обавезу за обрачун и плаћање пореза на остале приходе у износу од 229 милиона динара.

Поменуту криминалну групу чиниле су 24 особе, које су организовале незакониту пирамидалну организацију која је оптужена због сумње да је злоупотребљавала службени положај, утајила порез и прала новац, као и да је на тај начин присвојила 27 милиона евра и оштетила буџет за 5 милиона евра.

Због тога је кључно едуковати грађане у вези са сличним преварама, пратити их и избегавати, јер у тешким економским периодима, какав је и овај период рецесије услед пандемије, расту прилике за лаку и брзу зараду, уз мало рада, као и преваре са пасивним улагањем, које грађанима дају мноштво начина да брзо „зараде" и буду преварени.

Ендноте

1 OECD, The Covid-19 Crisis in Serbia, 31. January 2021, www.oecd.org

2 OECD, The Covid-19 Crisis in Serbia, 31. January 2021, pg. n. 2., www.oecd.org

2 Понзијева шема је посебна врста преваре названа по Чарлсу Понзију, који је почетком 20. века преварио инвеститоре тако што је новац сакупљен од каснијих инвеститора користио за исплату „оствареног" прихода ранијим инвеститорима. Понзијеви агенти су у Европи мењали средства (доларе) прикупљена од инвеститора у европске валуте, а затим куповали поштанске купоне, које би потом мењали за доларе тако што би купон који је у Француској вредео 1 франак у САД вредео 2 долара. Скоро 40.000 америчких држављана уложило је у тај „посао". Превара је опстала све док је остајала у тајности и све док инвеститори нису почели да причају познаницима како су остварили профит од 50% за уложени новац. Преварна шема је прекинута када нови инвеститори нису више пристизали, па тиме није било ни новог капитала којим је требало да буду исплаћени ранији инвеститори. Ова превара је била основ за све касније пирамидалне преварне шеме.

ИНГ-ПРО
3 ДЕЦЕНИЈЕ
ЗНАЊА НЕМА ЛУТАЊА

Кривичноправни третман утајеног пореза

У овом тексту размотрена је недоумица која се јавља у судској пракси – да ли би утајени порез требало третирати као противправно стечену имовинску корист или пак износ утајеног пореза може да буде предмет имовинскоправног захтева у кривичном поступку.

Иван Дузлевски,
заменик јавног тужиоца у Вишем јавном тужилаштву у Београду

У нашој судској пракси не постоји јединствен став о томе да ли износ неплаћеног пореза може да се наплати од осуђеног учиниоца кривичног дела пореска утаја из члана 225. Кривичног законика (КЗ). Ако и може, спорно је и у којој би се форми то учинило. Другим речима, није сасвим јасно да ли би утајени порез требало третирати као противправно стечену имовинску корист, на чијем одузимању у целини јавни тужилац потом мора да инсистира, или пак износ утајеног пореза може да буде предмет имовинскоправног захтева, који ће у име и за рачун оштећене Републике Србије у кривичном поступку истицати засебан процесни субјект, Државно правобранилаштво, државни орган који је по закону надлежан да се стара о имовинским правима и интересима Србије. У наставку текста покушаћемо да, приказом најрелевантнијих сегмената судских одлука, разврстаних по датом питању у три целине, понудимо аргументе „за" и против" наведених решења, тј. да поткрепимо (можда и опречне) ставове да избегнути порез може да буде противправно стечена имовинска корист или предмет имовинскоправног захтева у кривичном поступку.

Наш кривични закон предвиђа да нико не може да задржи имовинску корист прибављену кривичним делом, као и да ће та корист, под условима предвиђеним законом и судском одлуком којом је утврђено извршење кривичног дела, бити одузета од самог учиниоца или од другог лица ако је учинилац корист прибављао за другог.

У Пресуди КЗЗ 1485/2020 од 23. децембра 2020. године Врховни касациони суд без колебања одређује да **неплаћени порез може да се сматра противправно стеченом имовинском коришћу**, будући да и представља један од облика прихода који је остварен извршењем кривичног дела: „Циљ учиниоца пореских кривичних дела, па самим тим и кривичног дела Пореска утаја из члана 225. став 2. у вези са ставом 1. КЗ, јесте да својом радњом чињења или нечињења избегне плаћање пореза, других доприноса и прописаних обавеза у потпуности или делимично, па је тако и у конкретном случају окривљени непријављивањем стеченог прихода избегао своју обавезу плаћања пореза и на тај начин стекао корист која је остварена управо извршењем кривичног дела за које је окривљени оглашен кривим. Према ставу ВКС неплаћени порез се може сматрати имовинском користи с обзиром на то да и јесте један од облика прихода који је остварен извршењем кривичног дела пореска утаја из члана 225. став 2. у вези са ставом 1. у вези са чланом 61. КЗ, за које је окривљени оглашен кривим, те се стога неосновано захтевом за заштиту законитости браниоца окривљеног указује на повреду Кривичног закона."

Сасвим другачије становиште заузето је у неколико других пресуда, од којих ће, за потребе овог рада, бити наведена Пресуду Апелационог суда у Крагујевцу Кж1 385/2020 од 6. јула 2020. године, којом се одбија жалба браниоца окривљеног и потврђује став првостепеног суда да неплаћени **порез по својој**

обавезу. Између осталог, она подразумева да законски заступници који свесно или без дужне пажње пропусте да испуне своју обавезу да реализују плаћање пореза за пореског обвезника, иако је исти био у могућности да то уради, дугују износ доспеле обавезе (став 2. тачка 1).

Напослетку, нема стварне препреке да се утајени порез третира и као противправно стечена имовинска корист и као предмет имовинскоправног захтева, јер у истом кривичном поступку та два института могу да егзистирају (премда не равноправно). Наиме, у пресуди у којој се оптужени оглашава кривим суд може да реши питање имовинскоправног захтева и да одузме имовинску корист или имовину проистеклу из кривичног дела (по посебном пропису). Суд једино мора да води рачуна о члану 93. КЗ-а, према ком ће, ако је у кривичном поступку усвојен имовинскоправни захтев оштећеног, суд изрећи одузимање имовинске користи само уколико она прелази досуђени имовинскоправни захтев оштећеног у том износу.

ИНГ-ПРО

ПРОПИСИ.НЕТ
ЕЛЕКТРОНСКО ПРАВНО ИЗДАЊЕ

Осим тога што се људска свест развијала и усложњавала развојем језика, унапређујући могућности споразумевања међу људима, развијала се и читава људска заједница, што је рађало потребу за увођењем реда у свакодневни живот на свима прихватљив, функционалан и разумљив начин. Тај ред постизао се устројавањем правила, односно закона, а закони свеукупно чине правни систем једне државе. Циљ ове рубрике је да укаже на то како језик и његове особености утичу на формулисање и касније тумачење законских норми, као и каква је улога вештачења заснованих на језику у истражним и судским процесима.

Нове могућности примене форензичке лингвистике – други део

У првом делу текста бавили смо се форензичком анализом језика азиланата, да би у овом делу пажња била посвећена билингвизму у судници и утицајима матерњег језика на говорника при усвајању других језика.

Потешкоће са којима могу да се сусретну форензички лингвисти

У судницама и другим установама у којима треба спровести закон и обезбедити поштовање права свих учесника у процесу често могу да настану проблеми који нису везани за саме прописе или њихову примену, већ за језик, тј. за питање да ли је сведок, осумњичени или неки други учесник говорник језика који није уставом или другим законом признат у тој земљи, а нарочито ако је реч о билингвалном говорнику. Наиме, није ретко да припадници једног или више народа живе уз националне мањине и разне етничке групе. У неким вишејезичним земљама ипак доминира један језик (енглески у англосаксонским државама, француски у Француској, шпански у Шпанији), док су друге двојезичне, уз могуће мање учешће других језика (Белгија, Канада), а у трећима је већи број језика равномерније распоређен (Швајцарска, Нигерија, Индија итд.). Осим тога, потреба споразумевања са суседима доводи до тога да говорници једног језика, поред матерњег, активно или пасивно науче и користе и други језик, што може да буде:

- једносмерно – један језик изразито доминира; или
- узајамно – нема такве доминације.

Насупрот томе, када на истој територији постоји више етничких група и језика, нарочито у земљама у развоју, јавља се потреба за средством опште комуникације у јавном животу, посебно када је реч о административним пословима, образовању и друштвеном животу. Понекад се за све те намене користи неки домаћи језик, али много чешће неки светски језик, који се не осећа као страни, па му више одговара термин „**други језик**”. На пример, енглески, француски или шпански су други језици многих афричких и азијских земаља, ранијих колонија, док је у другом случају енглески други језик оних Велшана, Шкотланђана и Ираца којима већ није постао први језик. Када је реч о функцијама у јавном животу, потребно је истаћи да су важни и први и други језик неке заједнице, при чему је први најчешће и матерњи већине становништва, док је други у ствари онај који служи за неке бирократске функције у заједници (нпр. руски за говорнике других језика СССР или енглески у бившим колонијама). Другачија је ситуација у вишејезичним заједницама као што је Канада, где је енглески други језика за

њен син користио српски, не да би искључила суд из њихове интеракције, већ само зато што је на тај начин његов вишејезични репертоар такав. У том случају сведок показује језичку несигурност. Међутим, не само да судија даје дозволу сведоку да се изрази на језику који јој је најпријатнији, већ и њен предлог да преводилац буде у приправности – судија прихвата. Убрзо постаје јасно да тај режим „приправности" ипак није примењив у пракси је потврдне повратне информације судије охрабрују сведока да се држи холандског.

Приредила: **Милица Радованчев**, лектор

Ендноте

1 „Увод у општу лингвистику", Ранко Бугарски, Чигоја Београд 2009, стр. 91

2 https://www.ohchr.org/Documents/Issues/Minorities/SR/LanguageRightsLinguisticMinorities_EN.pdf

3 "Forensic Linguistics", John Olsson, Continuum International Publishing Group 2008, стр. 27

4 https://www.academia.edu/38532507/Teskoce_maternjih_govornika_italijanskog_jezika_u_savladavanju_srpskog_kao_stranog.docx

5 "An Introduction to Forensic Linguistics – Language in Evidence", Malcolm Coulthard and Alison Johnson, Milton Park, Abingdon, Oxon 2007, стр.

6 Ибид, стр. 138

7 Ибид, стр. 138–139

8 "Multilingualism in legal settings", Katrijn Maryns, Ghent University Belgium, стр. 10–14.

Календар важења правних аката

Прописи који одложено престају да важе или чија одложена примена почиње у наредном периоду

Пропис	Службени гласник	Датум примене
Правилник о врсти и начину достављања података о пословном простору и пословним просторијама, као и о начину генерисања ознаке пословног простора	„Сл. гласник РС" бр. 31/2021	примењује се од 1. 11. 2021.
Закон о музејској делатности	„Сл. гласник РС" бр. 35/2021	примењује се од 16. 10. 2021. године
Упутство о изменама и допунама Упутства за спровођење Закона о јединственом бирачком списку	„Сл. гласник РС" бр. 90/2021	примењује се од 23. 10. 2021. године

Имате питање? Имамо одговор!

У овој рубрици дајемо одговоре на нека од питања која сте упутили нашем часопису. Подсећамо да право на постављање питања и добијање одговора имају искључиво претплатници на наш часопис.

РАДНО ПРАВО

Могућност да запослени који је радио у ранијем периоду на неодређено време заснује радни однос на одређено време

П: *Закон о раду предвиђа максимално трајање рада на одређено време двадесет четири месеца. Изузетке представљају замена одсутног запосленог, рад на пројекту и сл. Да ли запослени који је радио у континуитету двадесет четири месеца или са прекидима дужим од тридесет дана, а укупно двадесет четири месеца, са истим послодавцем мора да закључи уговор о раду на неодређено време, без обзира на дужину прекида рада? Ради се о томе да је запослени пре пет година радио код истог послодавца тридесет шест месеци на неодређено, па нас интересује да ли сада послодавац мора одмах да му понуди уговор о раду на неодређено време?*

О: Ако је запослени у ранијем периоду радио само на неодређено време, па му је на неки од Законом прописаних начина престао радни однос, у овом тренутку с тим запосленим може да се закључи уговор о раду на одређено време, ако постоји основ за закључење таквог уговора, јер се укупно трајање из члана 37. Закона о раду односи на радни однос на одређено време. Ако је запослени био у радном односу код послодавца на основу уговора о раду на одређено време, тај период урачунавао би му се у рок од двадесет четири месеца, односно у ограничење из члана 37. Закона о раду.

Неоправдан изостанак с посла

П: *Запослени три радна дана изостаје с посла, а није се јавио ником нити је дошао на посао. Звали смо га телефоном више пута, али се није јављао. Како се у овом случају прекида радни однос, тј. шта се наводи у решењу о престанку радног односа?*

О: Запосленом који неоправдано изостане са посла послодавац може да откаже уговор о раду због непоштовања радне дисциплине по једном од следећа два основа:

- у складу са одредбом члана 179. став 3. тачка 2) Закона о раду – ако не достави потврду о привременој спречености за рад у смислу члана 103. Закона, којом је прописано да је запослени дужан да најкасније у року од три дана од дана наступања привремене спречености за рад у смислу прописа о здравственом осигурању о томе достави послодавцу потврду лекара, која садржи и време очекиване спречености за рад, док у случају теже болести, уместо запосленог, потврду послодавцу достављају чланови уже породице или друга лица са којима живи у породичном домаћинству, а ако запослени живи сам, потврду је дужан да достави у року од три дана од дана престанка разлога због којих није могао да достави потврду;
- у складу са одредбом члана 179. став 3. тачка 8) Закона – ако не поштује радну дисциплину прописану актом послодавца, односно ако је његово понашање такво да не може да настави рад код послодавца, односно ако се у општом акту, тј. колективном уговору, правилнику о раду послодавца или уговору

Физичко лице као понуђач у поступку јавне набавке

П: *Да ли физичко лице може да учествује као понуђач у поступку јавне набавке и ако може да учествује, како наручилац да састави конкурсну документацију у погледу услова и критеријума?*

О: Законом о јавним набавкама дефинисано је да је привредни субјект свако лице или група лица која на тржишту нуди добра, услуге или радове, а понуђач је привредни субјект који је поднео понуду. Дакле, физичко лице може да учествује као понуђач у поступку јавне набавке ако испуњава услове и критеријуме за избор.

Наручилац свакако саставља конкурсну документацију у складу са Законом о јавним набавкама и Правилником о садржини конкурсне документације у поступцима јавних набавки, тако да свако заинтересовано лице (и правно и физичко) које испуњава услове и критеријуме за испуњење уговора може да учествује у поступку.

Физичко лице као понуђач може да достави оне доказе које може да достави и законски заступник у правном лицу, а ако није у питању предузетник, плаћање се врши на основу уговора о јавној набавци јер није у могућности да изда рачун.

УПРАВНО ПРАВО

Овлашћено службено лице и делегација овлашћења

П: *Реч је о члану 39. Закона о општем управном поступку. Наиме, у којој се форми доноси овлашћење за предузимање појединих радњи у поступку (конкретно потписање управних аката) – да ли је то у форми решења или овлашћења, како је било регулисано чл. 285. претходног ЗУП-а, а евентуално и форма акта?*

О: Потребно је да у акту о систематизацији у опису послова радног места буду наведени и послови који се односе на управни поступак. У складу са тим доноси се решење. Службено лице може да буде овлашћено да предузима неке радње у поступку, да води цео управни поступак, али без права да потписује управни акт или да води цео управни поступак и потписује управна акта. Коју год од те три могућности предвиђао акт о систематизацији за одређено радно место, то треба да стоји и у решењу.

Закони који регулишу односе унутар људске заједнице, која би требало да буде по мери сваког појединца, тичу се различитих сегмената свакодневног живота. Међу тим сегментима посебну улогу у очувању и усавршавању људске цивилизације имају изванредна дела људског духа по којима би се требало равнати, као што из оних негативних треба учити. У новој рубрици „Поводом…" бавићемо се баш тиме – значајним датумима, историјским преокретима, заслужним личностима и пресудним документима, као и њиховим утицајем на измене и усавршавање прописа.

Поводом обележавања Међународног дана борбе против природних катастрофа

Суочавање са природним катастрофама основни је задатак сваке владе и међународне организације, али и појединаца, а на који начин, којим прописима и под којим условима се то чини представљено је у наставку.

Човек и природа

Поразне слике девастираних подручја, уз знатне људске жртве и нестанак свега онога што је човек муком и трудом градио и стварао, подсећају нас увек на то колико је важно бринути о природи и њеним ресурсима, а колико мало у ствари то заиста и чинимо. Да смо били довољно савесни, не би нам била потребна пандемија вируса корона да се освестимо, али како нисмо, најновији догађаји натерали су многе организације и појединце да се потруде више и боре срчаније за очување природних ресурса. Чак и у Републици Србији, у којој се отпор често своди само на подигнут глас неколицине, организовани су еколошки покрети који свакодневно разним акцијама указују на проблеме одржања онога што имамо, при чему странице друштвених мрежа преплављују фотографије познатих излетничких места претрпаних ђубретом, које приде, на нашу велику срамоту, често очисте странци који су само у пролазу. Но, шта да очекујемо ако сами нисмо савесни, па свој отпад изручимо у прву реку или на пољану, а још горе, ако жмуримо када то чине стране компаније. Најважније питање је какав свет желимо да оставимо генерацијама које долазе, а још важније – како да се баш те генерације васпитавају да здушно и посвећено чувају планету и саме себе.

Годинама уназад свет погађају немерљиве катастрофе, али је изгледа баш пандемија заоштрила поглед људи ка ономе што се спрема и што их очекује уколико се не пробуде потпуно. Ураган Катрин 2005. године у Њу Орлеансу, земљотрес и цунами Тохоку у Јапану 2011. године, магнитуде 9, циклон Наргис 2008. године у Мјанмару, поплаве у Обреновцу 2014. године или најновији пожари у Грчкој имали су разорна дејства не само на људе, у смислу великог броја жртава и пропасти привреде, већ и на природу, а то је трајна девалвација богатства и могућности напретка једне државе.

Све бројније и екстремније случајеве природних катастрофа научници приписују човековој немарности према планети како би остварио профит. Прекомерна емисија угљен-диоксида у атмосферу, одлагање токсичног отпада у мора и океане и сл. човек утиче на дугорочну промену климе, што даље доводи до ширења озонске рупе, отапања лед-

- успостављања институционалних, организационих и персоналних услова за спровођење заштите и спасавања у ванредним ситуацијама;
- преузимања превентивних мера ради спречавања избијања пожара и ублажавања последица елементарних непогода, техничко-технолошких несрећа и сл., као и превенција у циљу спречавања угрожавања здравља грађана услед дејства опасних материја и других стања опасности.

Који су све чиниоци превенције и заштите од природних непогода, као и они који први треба да реагују у случајевима опасности, шематски ие приказано на сајту Министарства унутрашњих послова: http://prezentacije.mup.gov.rs/sektorzazastituispasavanje/SLIKE/sistemske%20stvari/SVS%20-%20Shema%20-%2002.08.2012..jpg

Овде је неопходно истаћи да **цивилна заштита** такође треба да добије адекватно место у законској регулативи, која је темељ уређења тог важног дела функционисања укупног система неопходног у сваком организованом друштву. Цивилна заштита треба да представља организован систем чија је основна делатност заштита, спасавање и отклањање последица елементарних непогода, техничко-технолошких несрећа и других већих опасности које могу да угрозе становништво, материјална и културна добра и животну средину.

> Нација која уништава своје тло уништава себе. Шуме су плућа наше земље, чисте ваздух и дају свежу снагу нашем народу.
> – Френклин Д. Рузвелт

Мере које спроводи цивилна заштита у циљу заштите и спасавања од катастрофа:
1) узбуњивање;
2) евакуација;
3) склањање;
4) збрињавање угрожених и настрадалих;
5) радиолошка, хемијска и биолошка заштита;
6) заштита од техничко-технолошких несрећа;
7) заштита и спасавање из рушевина;
8) заштита и спасавање од поплава и несрећа на води и под водом;
9) заштита и спасавање на неприступачним теренима;
10) заштита и спасавање од пожара и експлозија;
11) заштита од ЕОР;
12) прва и медицинска помоћ;
13) асанација терена.

Закључак

Ни све наведено ни вести са свих крајева света о страшним последицама природних катастрофа неће бити довољни ако се човек сам, ма где живео, не освести и не покрене, ако не разуме да његов опстанак на планети зависи од очувања природних ресурса. Брига и заштита природе нису задатак само међународних организација и националних влада, већ посебно појединаца. Образовање и васпитање у том смислу имају кључну улогу у развоју и формирању свести о значају разумног понашања, емпатије и сарадничког односа према другим људима и природи. Само тако може се рачунати на квалитетну будућност и сачуване животе.

Приредила: **Милица Радованчев**, лектор

Ендноте

1 „Утицај међународне сарадње на систем смањења ризика од елементарних и других непогода у Републици Србији", докторска дисертација, Милета Р. Милашиновић, Факултет безбедности Универзитета у Београду 2020, стр. 30–32.
2 https://www.researchgate.net/publication/290389572_Fenomenologija_prirodnih_katastrofa_teorijsko_odredenje_i_klasifikacija_-_Phenomenology_of_natural_disasters_theoretical_determination_and_classification
3 https://ourworldindata.org/natural-disasters
4 „Виктимизација људи природним катастрофама: геопросторна и временска дистрибуција последица", Саша Мијалковић, Владимир М. Цветковић „Темида", децембар 2014, стр. 19–42.
5 „Утицај међународне сарадње на систем смањења ризика од елементарних и других непогода у Републици Србији", докторска дисертација, Милета Р. Милашиновић, Факултет безбедности Универзитета у Београду 2020, стр. 34.
6 Ибид, стр. 45

Преглед прописа...

ИЗДВАЈАМО ЗНАЧАЈНЕ ПРОПИСЕ КОЈИ СУ ДОНЕТИ ИЗМЕЂУ ДВА БРОЈА...

РАДНИ ОДНОСИ, ПЕНЗИЈСКО И ИНВАЛИДСКО ОСИГУРАЊЕ, СОЦИЈАЛНА ЗАШТИТА

- Правилник о уступању потраживања Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање уз накнаду („Сл. гласник РС” бр. 86/2021 од 3. 9. 2021)
- Уредба о утврђивању посебних износа који се плаћају за време трајања „Дечје недеље” у 2021. години („Сл. гласник РС” бр. 87/2021 од 10. 9. 2021)
- Одлука о висини минималне цене рада за период јануар–децембар 2022. године („Сл. гласник РС” бр. 87/2021 од 10. 9. 2021)

ЗДРАВСТВО

- Правилник о ближим условима за образовање центра за ментално здравље у заједници („Сл. гласник РС” бр. 85/2021 од 31. 8. 2021)
- Листа о допунама листе супстанци које изазивају забринутост („Сл. гласник РС” 86/2021 од 3. 9. 2021. године)
- Листа о допунама листе супстанци кандидата за листу супстанци које изазивају забринутост („Сл. гласник РС” бр. 86/2021 од 3. 9. 2021)
- Правилник о измени и допунама Правилника о уговарању здравствене заштите из обавезног здравственог осигурања са даваоцима здравствених услуга за 2021. годину („Сл. гласник РС” бр. 87/2021 од 10. 9. 2021)
- Правилник о измени Правилника о утврђивању цена здравствених услуга на примарном нивоу здравствене заштите („Сл. гласник РС” бр. 88/2021 од 11. 9. 2021)
- Правилник о ценама здравствених услуга на секундарном и терцијарном нивоу здравствене заштите („Сл. гласник РС” бр. 88/2021 од 11. 9. 2021)
- Правилник о измени и допуни Правилника о ближим условима и начину вршења процене здравствених технологија („Сл. гласник РС” бр. 89/2021 од 15. 9. 2021)
- Одлука о изменама и допунама Одлуке о највишим ценама лекова за употребу у хуманој медицини чији је режим издавања на рецепт („Сл. гласник РС” бр. 90/2021 од 17. 9. 2021)

ОБРАЗОВАЊЕ

- Правилник о изменама и допунама Правилника о садржају и начину вођења евиденције и издавању јавних исправа у основној школи („Сл. гласник РС” бр. 85/2021 од 31. 8. 2021)
- Правилник о посебном програму образовања и васпитања („Сл. гласник РС” бр. 85/2021 од 31. 8. 2021)
- Правилник о мерилима за утврђивање економске цене програма васпитања и образовања у предшколским установама („Сл. гласник РС” бр. 87/2021 од 10. 9. 2021)

ПРАВОСУЂЕ

- Одлука о изменама Етичког кодекса („Сл. гласник РС” бр. 90/2021 од 17. 9. 2021)
- Одлука о изменама и допунама Пословника о раду Високог савета судства („Сл. гласник РС” бр. 90/2021 од 17. 9. 2021)
- Одлука о измени Одлуке о броју судија у судовима („Сл. гласник РС” бр. 90/2021 од 17. 9. 2021)
- Правилник о раду Етичког одбора Високог савета судства („Сл. гласник РС” бр. 89/2021 од 15. 9. 2021)
- Правилник о опремљености и уређености канцеларије јавног извршитеља („Сл. гласник РС” бр. 92/2021 од 22. 9. 2021)

ЕЛЕКТРОНСКА УПРАВА, ЕЛЕКТРОНСКЕ КОМУНИКАЦИЈЕ, ПОШТАНСКЕ УСЛУГЕ

- Уредба о утврђивању Канцеларије за информационе технологије и електронску управу као пружаоца квалификоване услуге од поверења („Сл. гласник РС” бр. 86/2021 од 3. 9. 2021)

- Правилник о допуни Правилника о утврђивању накнада за пружање услуга из надлежности Регулаторне агенције за електронске комуникације и поштанске услуге („Сл. гласник РС” бр. 87/2021 од 10. 9. 2021)

- Правилник о измени и допунама Правилника о утврђивању Плана издавања пригодних поштанских марака и мотива редовних издања поштанских марака („Сл. гласник РС” бр. 90/2021 од 17. 9. 2021)

ДРУГЕ ОБЛАСТИ

- Правилник о допунама Правилника о одређивању царинских органа за царињење одређених врста робе или спровођење одређених поступака („Сл. гласник РС” бр. 83/2021 од 27. 8. 2021)

- Правилник о измени Правилника о подстицајима за инвестиције за унапређење и развој руралне јавне инфраструктуре („Сл. гласник РС” бр. 83/2021 од 27. 8. 2021)

- Уредба о изменама и допуни Уредбе о граничним вредностима емисија загађујућих материја у ваздух из стационарних извора загађивања, осим постројења за сагоревање („Сл. гласник РС” бр. 83/2021 од 27. 8. 2021)

- Уредба о допуни Уредбе о мерама за спречавање и сузбијање заразне болести COVID-19 („Сл. гласник РС” бр. 86/2021 од 3. 9. 2021)

- Правилник о измени и допуни Правилника о посебној врсти објеката и посебној врсти радова за које није потребно прибављати акт надлежног органа, као и врсти објеката који се граде, односно врсти радова који се изводе на основу решења о одобрењу за извођење радова, као и обиму и садржају и контроли техничке документације која се прилаже уз захтев и поступку који надлежни орган спроводи („Сл. гласник РС” бр. 87/2021 од 10. 9. 2021)

- Закон о заштити потрошача („Сл. гласник РС” бр. 88/2021 од 11. 9. 2021)

- Закон о употреби српског језика у јавном животу и заштити и очувању ћириличког писма („Сл. гласник РС” бр. 89/2021 од 15. 9. 2021)

- Упутство о изменама и допунама Упутства за спровођење Закона о јединственом бирачком списку („Сл. гласник РС” бр. 90/2021 од 17. 9. 2021)

ИНГ-ПРО

3 ДЕЦЕНИЈЕ
С НАМА НЕМА ЛУТАЊА

С НАМА НЕМА ЛУТАЊА!

ИНГ-ПРО

ПРОПИСИ.НЕТ
ЕЛЕКТРОНСКО ПРАВНО ИЗДАЊЕ

ИНГ-ПРО

3 ДЕЦЕНИЈЕ

С НАМА НЕМА ЛУТАЊА

Пословни саветник – штампани часопис:

САВЕТОДАВНИ ЧАСОПИС ИЗ ОБЛАСТИ ФИНАНСИЈА

